

עצות וסגולות מרבותינו ז"ל לינצל ממגפה לאור התפשטות מחלה מארץ רחוקה רחמנא ליצלן

תשובה

אמר רבי אלעזר בר אבינא, אין פורענות באה לעולם אלא בשביל ישראל (יבמות סג.) - ליראם כדי שיחזרו בתשובה (רש"י - שם).

ולפעמים מותחדשים מקרים בריחוק מקום ובאיים הרחוקים, כדי שיתעוררו ישראל אל התשובה, וייראו ויפחדו פן יגיעם הפורענות, והוא מאמר הנביא (צפניה ג ו-ז): "הכרתי גוים נשמו פנותם החרבתי חוצותם מבלי עובר, נצדו עריהם מבלי איש מאין יושב, אמרתי אך תיראי אותי תקחי מוסר". וכשאנחנו מתיסרים ברעת האחרים, הפורענות הולך הולך ונסוע, וילך הולך וקרב. ואין ספק כי מי שרואה כל אלו התלאות אשר הם באמת התראות השם יתברך, ועודנו מחזיק בדרכו אשר דרך בה, הוא כמי שעובר עבירה וקיבל עליו התראה, שהתיר עצמו למיתה מכאן ואילך. לכן אין ספק כי בזמנים האלו ראוי לחפש היטב על רפואת הנפש, ולהקדימה על רפואת הגוף. (דרשות הר"ן - דרוש ו', ודומה לזה בחיבור התשובה לאמרי ז"ל - מאמר א' פרק ב' מדרגה ה').

יחד לבבכם לה' עד אשר לא יבוא ימי הרעה ומורא מפני פחד ה' והדר גאוונו לפשפש במעשים לתקן המעוות. (הג"ר עקיבא איגר ז"ל - אגרות - אות ע"ג, מה שכתב בזמן המגיפה).

מי האיש החפץ חיים, צריך לו שישב אל ה' על הכלל ועל הפרט ולעזוב עוונות שבידו ולנקות עצמו מבית ומחוץ. ואמרו רז"ל שכח התשובה ומעשים טובים קורעין גזר דינו של שבעים שנה. (הג"ר פאלאג'י ז"ל - רפואה וחיים פרק ה' אות נ"א).

לא ערוד ממית, אלא החטא ממית (ברכות לג.). וכבר אירע פעם שהתחכמו לגרש המגפה ע"י אופנים שונים, ומן השמים שלחו חולי רע דהוא יותר במהרה. ועל זה אמר דוד (תהלים קל"ט ז'): "אנה אלך מרוחק ואנה מפניך אברח וגו'". ה' ברחמיו יזכנו לשמור דרכינו מכל חטא ועון, ונעשה רצונו יתברך כדי להכריע את העולם לכף זכות, ויתגברו הרחמים בעולם ולא ישלט הקצף בשום מקום, ותשליך במצולות ים הדבר ומגפה והחולי רע וכל מיני חולאים רעים, ויערקו ויברחו מעל בריותיו ברחמים לחיים. (הג"ר פאלאג'י ז"ל - רפואה וחיים פרק ה' אות פ').

כתב רבינו האר"י ז"ל שיזהר מאוד בזמן המגפה להחזיר בני אדם בתשובה, כי בזה מוכינה הקליפה וירם קרן הקדושה ותעצר המגפה מעל בני ישראל בעה"י. (הג"ר פאלאג'י ז"ל - רפואה וחיים פרק ה' אות ל"ז, פ', בשם ספר קמח סלת - דף ק"פ טור ד').

תשובה ומעשים טובים

תשובה ומעשים טובים כתריס בפני הפורענות (מסכת אבות ד' י"א). פירוש, "התשובה" שאדם עושה על מעשיו הרעים, או "מעשים טובים" שעשה מלכתחילה, הרי אלו מגינים עליו כתריס לפני הפורענות (רמב"ם ורבינו יונה שם).

תפילה

מצוה על כל צרה וצרה שתבוא על הציבור, לצעוק לפניו בתפילה ובתנועה (רמב"ן ז"ל - השגותיו לספר המצוות לרמב"ם מצות עשה ה'). ידפוק על פתחי ה' בתפילות ותחנונים. (הג"ר עקיבא איגר ז"ל - אגרות - אות ע"ג, מה שכתב בזמן המגיפה). וע"ע לקמן בערך "תהלים" ובערך "פיטום הקטורת" מהג"ר עקיבא איגר ז"ל. [ופשוט שבברכת "השכיבנו" יש לכוון ביותר באומרו "והגן בעדנו והסר מעלינו אויב דבר וחרב ורעב ויגון וכו'"].

תהלים

יאמרו אחר התפילה בקיבוץ, יום יום ערב ובוקר, מזמורי תהלים כפי העת והזמן, אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לשמים. ואח"כ יאמרו הנוסח [שאומרים בסוף סדר סליחות]: "א-ל רחום שמך", "עננו ה' עננו", "מי שענה", ו"יהי רצון" אחר תהלים. (הג"ר עקיבא איגר ז"ל - אגרות - סימן ע"א וע"ג, מכתב שכתב בזמן המגיפה).

הבד"ץ של העדה החרדית שליט"א כתבו שיש לומר פרק כ' קכ"א וק"ל, בכל יום בתפילת מנחה.

[והג"ר משה שטרנבוך שליט"א (במאמר השבועי - כי תשא תש"פ) אמר שקיבל מהג"ר יהודה סג"ל ממנשטטר ז"ל שאמירת י"ב פעמים מזמור "יענה ה' ביום צרה" היא סגולה נפלאה למנוע כל צרה, וזה בדוק ומנוסה, וכמה פעמים בשעת צרה אמרנו י"ב פעמים בציבור פרק "יענה ה' ביום צרה" פסוק אחר פסוק בכונה, וראינו נפלאות. עכ"ד].

תלמוד תורה

בזמן מגיפה, טוב לקיים "והגית בו יומם ולילה". (בית דוד - יו"ד סימן נ"ז - בשם סדר פיטום הקטורת כ"י מהאר"י ז"ל). ובמסכת ברכות (ה). אמרו, העוסק בתורה מוזיקין בדלין מומנו. (הג"ר פאלאג'י ז"ל - רפואה וחיים פרק ה' אות ל"ח).

ועוד, איתא במסכת מנחות (מא). דבזמן דאיכא ריתחא בעולם עונשין גם על ביטול מצות עשה. ובספר ראשית חכמה (שער היראה - פרק ו', הובא בספר רפואה וחיים שם) הביא את זה, וכתב: הרי שקונסין בעת היות רוגז בעולם על ביטול מצוה. ועסק התורה היא מצות עשה, ואין ספק דקנסי עלה ג"כ! ולכן מאוד מאוד צריך להיות זהיר וזריז במלאכתו מלאכת שמים לבל ימצא בטל ויענשוהו, דבעידן ריתחא מדת צדק שולטת בדיניה, וצריך ליזהר דלא יתוקד עלמא בדינו. ובכל עת חייב האדם לתת שמן תורה ומצות לנר שעל ראשו, כל שכן וכל שכן בעידן ריתחא ח"ו, שצריך זהירות וזריזות גדול הואיל וביכולתו לתקן ולמשוך שפע רחמים להפך מדת הדין למדת רחמים, והמתעצל יתענש ח"ו. עכ"ד.

צדקה

ירבה בצדקה המצלת ממייתה (משלי י' ב'). (הג"ר עקיבא איגר ז"ל - אגרות - סימן ע"ג, מכתב שכתב בזמן המגיפה). ואמרו ז"ל (תנחומא - כי תשא סי' י"ד) גדולה צדקה שמהפכת מדת הדין למדת רחמים. (הג"ר פאלאג'י ז"ל - רפואה וחיים פרק ה' אות מ"ה, וע"ש עוד).

וישא תמיד בחיקו פרוטות לצדקה לעניים. ובכל מקום שילך, הולך צדקות, כי כשיפגע עם העני יהיה לו מעות מזומנות לתת לו מיד. ובלאו הכי, הנושא מעות בחיקו לתת צדקה לעני, הוא סגולה לשמירת גופו מכל דבר רע ומדבר וממגפה. (הג"ר פאלאג'י ז"ל - רפואה וחיים פרק ה' אות ס"ה).

עיקר השמירה היא ע"י ש"פיזר נתן לאביונים" (תהלים ק"ב ט'), לא יהא הכסף נחשב. והעשירים יעשו פזר גדול להחיות נפש עניים. וזה יהיה כופר נפשו, לבל תאונה אליהם רעה, ונגע לא יקרב באהליהם. (פלא יועץ - ערך "דבר")

מאה ברכות בכוונה

חוק יתן ולא יעבור לברך בכל יום מאה ברכות, שסגולתם לעצור המגפה, כמ"ש במדרש רבה (במדבר רבה י"ח כ"א). (הג"ר פאלאג'י ז"ל - רפואה וחיים פרק ה' אות מ"א).

חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום, להגן על צ"ח קללות שבמשנה תורה, וכתוב (דברים כ"ח ס"א) "גם כל חלי וכל מכה", הרי ק'. (ספר הרוקח - סימן ש"כ, הובא בספר קשר גודל להחיד"א ז"ל - סוף סי' ה'). והטעם נראה, כי מחטא אדם הראשון שהביא המיתה לעולם ונתקלל ב"ארורה האדמה וכו'" (בראשית ג' י"ז), וע"י שמברך את ה' מתקן את זה, כי כל המברך מתברך ויוצא מכלל "ארור" ונכנס לכלל "ברוך" וחיו יחייה. (הג"ר פאלאג'י ז"ל - רפואה וחיים שם אות מ"א).

וכתב החיד"א ז"ל (דבש לפי - ב' ה') שזהו דוקא אם מברך ומכוין בברכות, שניצול ממאה תוכחות, משא"כ אם ח"ו נראה כזורק ברכה ולא ידע מאי קאמור.

בכל יום אנו מברכין עוד יותר ממאה ברכות, אבל ביום השבת חסר לו י"ג ברכות מהמאה, על כן יראה להשלימם במיני פירות ומגדים (משנה ברורה סימן מ"ו ס"ק י"ד)

להתחזק במדת הענוה ולהעביר על מדותיו

בדבר החשש התדבקות ממחלת הקרוונה, יש להתחזק במדת הענוה ולהעביר על מדותיו, כמש"כ בתוספות הרא"ש בשלהי הוריות (יד). [בשם הרמ"ה ז"ל, דכיון שהשפיל רב יוסף את עצמו ולא רצה לנהוג שררה בפני רבה, הגינה זכות ענותנותו עליו ועל אנשי ביתו שלא חלה אחד מהם כל השנים שמלך רבה, ואפילו אומן להקזי דם לא הוצרך לקרות לביתו]. (הג"ר קנייבסקי שליט"א - במכתב חדש - חודש אדר תש"פ).

להתחזק בבטחון ולהסיר פחד מן הלב

מובא מרבינו האר"י ז"ל, כשיש ח"ו דבר בעיר, אין יכול לשלוט רק באלו שיש להם פחד, אבל באלו שמתחזקים בלבם בבטחונם על ה' ומתגברים על הפחד, אין שום דבר רע יכול לשלוט בהם. עיין בספר תורת נתן [הגאון הקדמון מוהר"ר נתן שפירא

ז"ל, בעמח"ס טוב הארץ, יין המשומר, מצות שמורים] (פרשת ויחי), וזה לשונו שם: ולכן צריך ג"כ ליהזר שלא להתירא בשעת הדבר רח"ל מס"ם וחילותיו, אלא להתפלל לה' והוא יענם, כי המתירא מלפניו הוא נותן לו כח וגבורה להתגבר במגפה בר מינן בעיר, אלא חבי כמעט רגע עד יעבור זעם, ויעסוק תמיד בתורה ובמעשה הקטורות ויתבטל מותנא מעלמא, עכ"ל. (שומר אמונים - מאמר הבטחון והתחזקות - פ"ב).

ברכת "אשר יצר" בכוונה

להודות לה' על בריאותנו הטובה

קבלה בידינו שהמברך ברכת "אשר יצר" בכוונה הרי הוא ניצול מכל המחלות (הגר"מ שטרנבוך שליט"א - מאמר השבועי פרשת כי תשא תש"פ)

דבר ידוע שבלתי הכרת החסד המקובל והעדר השבת הגמול הראוי, הם סיבות עצמיות לסתום צנורי השפע מלהשפיע פעם אחרת. ולכן אע"פ שהא-ל יתברך מקור הברכות ומעייני נובע ההשפעות ואינו צריך ברכה משום בריה, עכ"ז אין אנו פטורין מלהללו ולברכו ולשבחו כשנקבל חסד ממנו, שחייב המקבל החסד שיודה למשפיע האמיתי יתברך שמו. (יד יוסף - דרוש ב' לפרשת בשלח). [ולפי זה, בפרט בעת הזאת שיש חשש ממחלה מדבקת בר מינן, יש להתחזק בהודאה להי"ת על בריאותנו הטובה.]

ר' שמואל בר חייה ורבי יודן בשם רבי חנינא, על כל שבח ושבח שישאל משבחין להקב"ה (פ"י לא מיעבי בק"ש, אלא אפילו בכל שבח בעלמא (יפה תואר)), משרה שכינתו עליהם [לשמוע בקולם ולהגן בעדם (יפה תואר)], (וכל מה שמוסיפין לשבח, מוסיף הקב"ה להשרות שכינתו ביניהם (פ"י מהר"ו)). מה טעם? "ואתה קדוש יושב תהלות ישראל" (תהלים כ"ב ד'). (בראשית רבה מ"ח ז').

זהירות מאיסור לשון הרע

יהיה ביותר מלדבר לשון הרע, שהוא חמור מג' עבירות - עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים (עי' יומא ט). ומקרא מלא דיבר הכתוב (במדבר י"ד ל"ז) "וימותו האנשים מוציא דיבת הארץ רעה במגפה". ובמסכת ערכין (טז:) איתא, מה נשתנה מצורע שאמרה תורה (ויקרא י"ג מ"ו) "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו"? הוא הבדל בין איש לאשתו בין איש לרעהו, לפיכך אמרה תורה "בדד ישב וגו'". (הגר"ח פאלאג'י ז"ל - רפואה וחיים פרק ה' אות מ'). וכ"כ הגר"ח קנייבסקי שליט"א בעת הזאת, שעל כל א' להתחזק להזהר מלשון הרע ורכילות.

פיטום הקטורת

פטום הקטורת, הנהגה נפלאה לאומרו בזמן הדבר (בית דוד יו"ד סימן נ"ז - בשם סדר פיטום הקטורת כ"י מהאר"י ז"ל). ועיין בזוהר הקדוש (וירא דף קז-קא). וכ"כ בספר פלא יועץ (ערך "דבר"): [בזמן המגפה] יעשו כל הסגולות המובאים בספרים סדר לימודים, ובפרט אמירת סדר פטום הקטורת בכוונה, עד ישקף ה' השקפה לטובה ויתן שלום בארץ חיים ושלוה.

בבוקר ובערב אחר פרשת התמיד בציבור יאמר כל נוסח פרשת הקטורת "אתה הוא שהקטירו וכו'", ויאמר אח"כ נוסח ה"רבון" הנדפס במעמדות ביום א' אחר הקטורת. (הגר"ר עקיבא איגר ז"ל - אגרות - סימן ע"א, מכתב שכתב בזמן המגיפה).

וזה נוסח ה"רבון": רבון העולמים, גלוי לפני כסא כבודך אשר מדת הדין מתוחה עלינו בעוונותינו, ובאנו לחלות את פניך שתעצר המגפה והמשחית מעלינו, ולא תתן המשחית לבוא אל פתינו, ורחם עלינו ועל טפנו ועל עוללנו ועל כל ישראל עמך, וקבל ברחמים וברחמים את תפלתנו, פגעין שנאמר (תהלים קמ"ב) "תתן תפלתך קטרת לפניך משאת פפי מנחת ערב", ונאמר שנקבלת קטרת הסמים שהקטיר לפניך אהרן הכהן כאשר החל הנגף בעם, שנאמר (במדבר י"ז י"א) "ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה", ונאמר שנאמר בפנחס (תהלים ק"ו) "ויעמד פנחס ויפלו ותעצר המגפה", וכן בידד (שמואל ב' כ"ד כ"ה) "ויגן שם דוד מבזה לה' ויעל עלות ושלמים ויעתר ה' לארץ ותעצר המגפה מעל ישראל". כי אתה אבינו ואלה תלוינו עינינו. ונאמר ה' ונאמר, הושיענו ונאמר כי תהלתנו אתה. שכן כתוב בתורתך (דברים ז' ט"ו) "והסיר ה' מוקד כל חלי וכל מדוי מצרים הרעים אשר ידעת לא ישימם בך ונתתם בך שואה". לה' הושיעה על עמך ברכתך סלה (תהלים ג' ט').

יש להוסיף לאחר אמירת פיטום הקטורת ג' פעמים הפסוקים "ה' צבקות עמנו וכו'", "ה' צבקות אשרי אדם וגו'", "ה' הושיעה וגו'". (הגר"מ שטרנבוך שליט"א - מאמר השבועי פרשת כי תשא תש"פ, ועי' בספר כף החיים - או"ח ס" מ"ח ס"ק א')

מצות "ונשמרתם מאד לנפשותיכם"

העובר על ציווי הרופאים בסדר ההנהגה, חוטא לה' במאוד, כי גדול סכנתא מאיסורא (חולין י). ובפרט במקום סכנה לו ולאחרים, שגורם ח"ו התפשטות החולי בעיר, וגדול עונו מנשוא. (הגר"ר עקיבא איגר ז"ל - אגרות - סימן ע"ג, מכתב שכתב בזמן המגיפה). חובה מוטלת על כל אדם לשמור נפשו מאד בנטרותא יתירתא ככל הבא מידו (פלא יועץ - ערך "דבר")

זהירות משקר

יהיה מדבר שקר, זה הוא כלל גדול, כי מי שהוא מדבר שקר בזמן המגפה, הוא מסוכן, רחמנא לשבזן. (בית דוד יו"ד סימן נ"ז - בשם סדר פיטום הקטורת כ"י מהאר"י ז"ל). וע"ע בספר רפואה וחיים [להגר"ח פאלאג'י ז"ל] (פרק ה' אות מ"ב).

זהירות ממחלוקת

מה מאד יש להרחיק ממחלוקת בכל הימים, ובפרט בזמן המגפה בר מינן - יש להזהר שלא יהיה מחלוקת עם שום נברא ולא מחלוקת בתוך ביתו, וביותר עם קרוביו ושכניו, כי הוא דבר מסוכן, בר מינן. ומי שיש לו דעת לעולם יהיה מוותר משלו, בין בגופו בין בממונו בין בכבודו, ויצא הפסדו בשכרו - שיהיה לו שכר טוב בעולם הזה ובעולם הבא מסיבת כי היה אוהב שלום ורודף שלום. (הגר"ח פאלאג'י ז"ל - רפואה וחיים פרק ה' אות ע"ו, וע"ש עוד).

קריאת פרשת הקרבנות

למדנו מדברי הרב ר' יעקב בעל הטורים (שמות י"ב כ"ג) כי בזכות הקרבנות ניצולים מן המגפה. ולכן טוב לקרות פרשת הקרבנות בזמן המגפה. (הגר"ח פאלאג'י ז"ל - רפואה וחיים פרק ה' אות ט"ד).

כיבוד אב ואם

כיבוד אב ואם סגולה לאריכות ימים (עי' שמות כ' י"ב), ובזכות מצוה זו אפשר לינצל מן הדבר (חיד"א ז"ל - גאולת עולם" על הגדה של פסח - על מכת דבר).

לא למרוד ברבנים

יהיה שלא ימרדו בתלמידי חכמים, ובפרט ברב ואב"ד שלהם, שמצינו שנתחייבו מיתת מגפה בימי דוד על אשר מרדו בדוד מלכם ונמשכו אחרי שבע בן בכרי, כמ"ש הרב מהר"א בפ' עה"ת ריש סדר כי תשא ובפ' לסוף שמואל ב', יע"ש. (הגר"ח פאלאג'י ז"ל - רפואה וחיים פרק ה' אות ז').

לידבק בתלמידי חכמים

בזמן המגפה, סגולה נפלאה להיות דבק עם התלמידי חכמים (הגר"ח פאלאג'י ז"ל - רפואה וחיים פרק ה' אות ס"ח, ע"ש).

זהירות מאיסור חמץ בפסח

דורשי רשומות אמרו כי "נושא עון עובר על פסח", כפשוטו בינו ובין המות במגיפה ביום חרון אף ה', כי כן "חמץ" עולה במספר "מגיפה". (הגר"ח פאלאג'י ז"ל - רפואה וחיים פרק ה' אות ל"ט, בשם ספר חמדת ימים - דיני פסח פ"ב).

חתיכת הצפורנים בערב שבת

יהיה במאד מאד לחתוך הצפורנים בכל ערב שבת קודש, ולא להניחם לגדלם, כי משם יונקים הקליפות, ובפרט בימים אשר מדת הדין שורה בעולם ח"ו, כי לא עת להניח להקליפות שינקו ויתאחזו בו. (הגר"ח פאלאג'י ז"ל - רפואה וחיים פרק ה' אות מ"ז, בשם ספר קמח סולת).

732-363-0879
hht613@gmail.com
יותר לצלם - מצוה לפרסם